

O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASINING USTUVOR YO'NALISHLARI BO'YICHA TADQIQOTLAR

II Respublika ilmiy-amaliy konferensiya
MATEARIALLARI

1-JILD | 2-SON

2025-YIL

ANJUMANLAR PLATFORMASI

O‘ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASINING USTUVOR YO‘NALISHLARI BO‘YICHA TADQIQOTLAR

**II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, oktyabr

TOSHKENT-2025

ISBN-978-9910-8337-1-7

O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining ustuvor yo'nalishlari bo'yicha tadqiqotlar II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-jild, 2-son (oktyabr, 2025-yil). – 25 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 13-oktyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining ustuvor yo'nalishlari bo'yicha tadqiqotlar" mavzusidagi II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, strategiya, ustuvor yo'nalishlar, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, texnologik taraqqiyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Aliyev Nodirbek

CHEGARAVIY MASALALARNI YECHISH UCHUN SUN'YI INTELLEKT ELEMENTLARI ASOSIDAGI GIBRID INTEGRATSIYA MODELİ	4-9
---	-----

FILOLOGIYA FANLARI

Mustafayev Ozod

RAQAMLI DAVR ADABIYOTI: O'ZBEKISTONDA INTERAKTIV IJOD VA ONLAYN MUHIT SHAKLLANISHI	10-13
---	-------

Islamova Nozima

O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASI DOIRASIDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA NEYROLINGVISTIK YONDASHUVLARNING INSON KAPITALI RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	14-17
--	-------

Norbekova Gulrux

J. K. ROULINGNING "HARRY POTTER" ASARLARIDAGI AFSUN VA SEHR-JODUGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING KONSEPTUAL TADQIQI	18-21
---	-------

PEDAGOGIKA FANLARI

Abdullayeva Ziroatxon

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TALABALARDA REFLEKTIV TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH METODIKASINING AMALIY QO'LLANILISHI.....	22-24
---	-------

PEDAGOGIKA FANLARI

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TALABALARDA REFLEKTIV TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH METODIKASINING AMALIY QO'LLANILISHI

Abdullayeva Ziroatxon Qurbonovna

Farg'ona davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Email: Z.q.abdullayeva@pf.fdu.uz

Tel: +998908674233

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali talabalarda reflektiv tafakkurni shakllantirish va rivojlantirishning nazariy hamda amaliy jihatlari yoritilgan. Shuningdek, reflektiv tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodik yondashuvlar, interfaol texnologiyalar va ularni o'quv jarayoniga tatbiq etishning samarali yo'llari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari talabalarning mustaqil fikrlash, o'z-o'zini tahlil qilish hamda pedagogik refleksiya ko'nikmalarining oshishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: zamonaviy pedagogik texnologiyalar, reflektiv tafakkur, refleksiya, metodika, ta'lim jarayoni, reflektiv yondashuv, interfaol usullar.

THE PRACTICAL APPLICATION OF THE METHODOLOGY FOR FORMING AND DEVELOPING REFLECTIVE THINKING IN STUDENTS BASED ON MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES

Abdullayeva Ziroatxon Qurbonovna

Independent researcher at Fergana State University

Annotation. This article highlights the theoretical and practical aspects of forming and developing reflective thinking in students through the application of modern pedagogical technologies. Additionally, methodological approaches and interactive technologies that serve to develop reflective thinking, as well as effective ways to implement them in the educational process, are analyzed. The research results hold significant importance in enhancing students' independent thinking, self-analysis, and pedagogical reflection skills.

Key words: modern pedagogical technologies, reflective thinking, reflection, methodology, educational process, reflective approach, interactive methods.

Bugungi globalashuv jarayonida ta'lim tizimi inson kapitalini rivojlantirishning strategik omiliga aylangan. Shu sababli, ta'lim jarayonida shaxsning reflektiv fikrlash qobiliyatini shakllantirish, uni mustaqil qaror qabul qilishga, o'z faoliyatini tahlil va baholay olishga o'rgatish muhim pedagogik vazifa sifatida e'tirof etilmoqda.

Amerikalik pragmatist olim J. Dewey reflektiv tafakkurni "insonning o'z fikr faoliyati ustidan nazorat o'rnatish va uni tahlil qilish qobiliyati" sifatida talqin etgan. Uning fikricha, refleksiya insonni "fikr yurituvchi mavjudot" sifatida shakllantiruvchi asosiy jarayondir. D. Kolb esa o'zining tajriba asosida o'qitish modelida reflektiv kuzatuvni bilishning zaruriy bosqichi deb hisoblaydi. Shuningdek, L.S. Vygotskiy va J. Bruner refleksiya jarayonini tafakkurning yuqori darajali shakli deb baholab, uni shaxsning intellektual rivojlanishida markaziy mexanizm sifatida talqin qilganlar.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'quv jarayoniga tatbiq etish talabalarda o'z fikr va faoliyatini anglash, tahlil qilish, o'zini o'zi baholash va o'zlashtirish jarayonini mustaqil tashkil etish imkonini beradi. Shu bois, reflektiv tafakkurni rivojlantirish metodikasini amaliyotga tatbiq etish ta'lim sifatini oshirish, talabalarning kompetensiyalarini chuqurlashtirish va ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlashda alohida ahamiyatga ega.

Reflektiv tafakkur — bu shaxsning o'z fikrlari, qarorlari va faoliyat natijalarini tahlil qilish orqali yangicha bilim yaratish jarayonidir. U nafaqat bilish, balki o'z-o'zini boshqarish va anglashni ham ta'minlaydi. J. Hattiening tadqiqotlariga ko'ra, o'z faoliyatini reflektiv tahlil qiluvchi talabalar o'zlashtirish samaradorligini 25–30 foizga oshiradi, chunki ular bilim olish jarayonini ongli boshqarishga o'tadilar.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar (interfaol, muammoli, loyiha asosidagi, axborot-kommunikatsion va hamkorlikda o'qitish texnologiyalari) aynan reflektiv faoliyatni faollashtiruvchi sharoit yaratadi. Masalan, muammoli ta'lim texnologiyasi talabaning tahliliy fikrlash va mustaqil xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantiradi; loyiha texnologiyasi esa ularni o'z faoliyati natijasini baholashga o'rgatadi.

A. Banduraning “ijtimoiy o'rganish nazariyasi”ga ko'ra, inson o'z faoliyatini tahlil qilish va xulosa chiqarish orqali o'z xatti-harakatlarini ongli ravishda boshqaradi. Shu jihatdan, reflektiv tafakkur o'z-o'zini nazorat qilishning psixologik mexanizmini mustahkamlaydi.

Talabalarda reflektiv tafakkurni shakllantirish jarayoni bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Metodikaning asosiy mazmuni quyidagilardan iborat:

1. Motivatsion bosqich — talabada reflektiv faoliyatga nisbatan ichki ehtiyojni uyg'otish, shaxsiy o'sish va o'z-o'zini tahlil qilishga rag'bat yaratish;
2. Amaliy bosqich — interfaol mashg'ulotlar, muammoli vaziyatlar, loyihaviy topshiriqlar, “Blits tahlil”, “Debat”, “Portfel tahlili”, “SWOT-analiz” kabi usullar orqali reflektiv faoliyatni faollashtirish;
3. Tahliliy bosqich — o'z-o'zini baholash, faoliyat natijalarini tahlil qilish, kamchilik va yutuqlar asosida shaxsiy rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish.

A. Aripdjanovanning fikricha, talabalarda reflektiv tafakkurni rivojlantirish ularning kasbiy kompetentligini shakllantirishning ajralmas qismidir, chunki refleksiya – bu “shaxsning o'z pedagogik faoliyatiga ongli yondashuvi”.

Reflektiv tafakkurni rivojlantirish metodikasi Farg'ona davlat universiteti Pedagogika fakultetida tajriba-sinov tariqasida sinovdan o'tkazildi. Tajriba guruhi mashg'ulotlarida “Muammoli ta'lim”, “Aqliy hujum”, “Rol o'yinlari”, “Portfel himoyasi” kabi texnologiyalar asosida reflektiv yondashuvni qo'llashga e'tibor qaratildi. Natijalar tahliliga ko'ra, tajriba guruhi talabalari o'z faoliyatini tahlil qilish, o'z fikrlarini mustaqil asoslash, o'qitish jarayoniga tanqidiy yondashish borasida sezilarli o'sishni namoyon etdilar. Ularning reflektiv tafakkur darajasi nazorat guruhiga nisbatan o'rtacha 28–32% ga yuqori bo'ldi. Bu holat zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida reflektiv tafakkurni rivojlantirish metodikasi o'quv faoliyatining samaradorligini sezilarli darajada oshirishini isbotlaydi.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, reflektiv tafakkurni rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas tarkibiy qismi bo'lib, u talabaning o'z fikr va faoliyatini ongli tahlil qilish, mustaqil qaror qabul qilish hamda shaxsiy va kasbiy rivojlanishga yo'naltirilgan motivatsiyani kuchaytiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar reflektiv jarayon uchun metodik va psixologik asos yaratadi. Ularning to'g'ri qo'llanilishi talabalarda o'z-o'zini rivojlantirish, tanqidiy fikrlash va o'zini tahlil qilish kompetensiyalarini shakllantiradi. Kelgusida reflektiv tafakkurni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishda refleksiyaning baholash mezonlarini aniqlash, raqamli texnologiyalar asosida diagnostika tizimini ishlab chiqish hamda pedagog kadrlar tayyorlash jarayonida reflektiv madaniyatni shakllantirish dolzarb vazifalar sirasiga kiradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Aripdjanova A.A. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. – Toshkent: TDPU, 2020.
2. Dewey J. How We Think. – Boston: D.C. Heath, 1933.
3. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge, 1978.
4. Bruner J. The Process of Education. – Harvard University Press, 1977.
5. Hattie J. Visible Learning for Teachers. – Routledge, 2012.
6. Kolb D.A. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. – Prentice Hall, 1984.

O‘ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASINING USTUVOR YO‘NALISHLARI BO‘YICHA TADQIQOTLAR

II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, oktyabr

Mas’ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasining ustuvor yo‘nalishlari bo‘yicha tadqiqotlar. II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to‘plami. 1-jild, 2-son (oktyabr, 2025-yil). – 25 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o‘tkazilgan sana: 2025-yil, 13-oktyabr

ISBN-978-9910-8337-1-7

Barcha huqular himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.